

Sağlık Hizmetinden Kaynaklanan Zararların Ortaya Konmasında Adli Otopsinin Yeri ve Önemi

Kemalettin ACAR¹

Giriş

Otopsi, nekropsi ve postmortem inceleme gibi farklı şekillerde adlandırılan ancak genelde eş anlamlı olarak kullanılan ölüm sonrası tıbbi inceleme işlemi, basit bir dış muayeneden cesedin ve organların belirli bir teknikle açılarak incelendiği son derece kapsamlı teknik bilgi ve uzmanlık gerektiren bilimsel bir otopsi işlemine değin uzanan geniş bir kapsama sahiptir, patolojik olayların ortaya çıkarılması, bunların klinikle ilişkisinin saptanması ve tespit edilen değişikliklerin nedenlerinin belirlenmesi için ceset üzerinde yapılan bilimsel incelemedir. (1,2,3,4)

Otopsi işleminin hekimlere, hastalara ve topluma fayda sağladığı ve bilimsel değerini gösterdiği konusunda pek çok otorite hemfikirdir. Bu faydaları yedi geniş kategoriye ayırmak mümkündür, bunlar:

- Hekimlere ve Sağlık Kuruluşlarına Faydaları
- Ölenin Ailesine Sağlanan Faydalar

- Halk Sağlığına Faydaları
- Tıp Eğitimine Faydaları
- Tıbbi Keşif ve Uygulamalı Klinik Araştırmaya Faydaları
- Temel Biyomedikal Araştırmaya Faydaları
- Hukuk Sistemine Faydaları olarak gruplandırılabilir. (2)

Genel olarak, otopsiler klinik (tıbbi) otopsi ve adli otopsi olmak üzere iki ana gruba ayrılmaktadır. Klinik otopsi, ölen kişinin akrabalarından muayene için izin alındıktan ve onaylandıktan sonra genellikle hastane koşullarında gerçekleştirilir. Hastayı tedavi eden hekimler, hastalarının neden öldüğünü bilmeli ve otopsi yapılmasa bile ölüm belgesini doldurabilmelidir. Geçmişte tıp eğitiminde ve araştırmalarda klinik otopsiler yaygın şekilde yapılmakta ise de, son yıllarda dünya çapında klinik otopsi sayılarının azaldığı bildirilmektedir. (4,5)

Adli otopsi ise tamamen hukuksal amaçla, kamu gücü kullanılarak yapılmakta, çoğu

¹ Prof. Dr., Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD. Başkanlığı, acar01@yahoo.com

Sonuç

Sonuç olarak tıbbi uygulama hatalarına bağlı olduğu iddiası bulunan ölüm durumlarında uygun koşullarda yapılmış, kapsamlı bir otopsi yoluyla çok sayıda olgu çözüme kavuşturulabilmektedir, buradaki olasılıklar; ya iddia edilen sağlık hizmeti kusurluluğunu destekleyen hiçbir kanıt bulunamaz, ya iddia edilen konuyla tamamen ilgisi olmayan bir ölüm nedeni bulunur, ya da iddia edildiği şekilde sağlık çalışanına ya da sisteme atfedilebilecek bir kusurluluğa dair bulgu saptanarak gerekçeli şekilde delillendirilir. Bu konunun tüm hekimler ve sağlık çalışanlarınca önemle dikkate alınması ve konunun çözümlenmek üzere derhal adli makamlara intikal ettirilmesi ve gecikmeksizin otopsi yapılmasının temini, bu tür olayların gerek ceza soruşturması ve kovuşturmasında, gerekse açılacak tazminat davalarında karar verdirici rol oynayacaktır.

Kaynaklar

1. Finkbeiner WE, Ursell PC, Davis RL. Autopsy pathology. Saunders Elsevier 2009; 1-14.
2. Dettmeyer RB, Verhoff MA, Schütz HF. Forensic Medicine. Springer Heidelberg 2014; 57-74.
3. Soysal Z, Eke M, Çağdır AS, Adli Otopsi Cilt 1. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları 1999;1.
4. Koç S. Ölüm olgularında keşif ve otopsi in Adli Tıp. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları 2011;113-126.
5. Aljerian K. Saudi physicians' perceptions of the validity of autopsy and its implications - Structural equation modeling. J Forensic Leg Med. 2022 Feb;86.
6. Ceza Muhakemesi Kanunu.<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5271.pdf>
7. Council of Europe. Recommendation no. R (99) 3 of the Committee of Ministers to member states on the harmonization of medico-legal autopsy rules. Forensic Sci Int 2000;111(1-3):5-58.
8. Brinkmann B. Harmonization of medico-legal autopsy rules. Committee of Ministers. Council of Europe. Int J Legal Med. 1999;113(1):1-14.
9. <https://www.ohchr.org/Documents/Publications/MinnesotaProtocol.pdf>.
10. Madea B. Medical Malpractice in Handbook of forensic medicine ed by Madea B. Wiley Blackwell 2014; 545-561.
11. Coradazzi AL, Morganti AL, Montenegro MR. Discrepancies between clinical diagnoses and autopsy findings. Braz J Med Biol Res. 2003 Mar;36(3):385-91.
12. Roulson J, Benbow EW, Hasleton PS. Discrepancies between clinical and autopsy diagnosis and the value of post mortem histology; a meta-analysis and review. Histopathology. 2005 Dec;47(6):551-9.
13. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5237.pdf>.
14. <https://shgmtetikdb.saglik.gov.tr/Eklenti/11278/0/kan-numunelerinde-etanol-analizi-islemlerinin-usulpdf.pdf>.
15. Finkbeiner WE, Ursell PC, Davis RL. Autopsy pathology. Saunders Elsevier 2009; 25-34.
16. Zolotarov P, Fraser R. Venous air embolism: artefactual air entrapment and autopsy technique. Int J Legal Med. 2020 May;134(3):1033-1036..